

UDK 371.13:796(497.16)

Duško Bjelica,

Dragan Krivokapić

Fakultet za sport i fizičko vaspitanje, Nikšić

STAVOVI PROFESORA FIZIČKE KULTURE U OBLASTI LIČNOG USAVRŠAVANJA, ZADOVOLJSTVA POSLOM I RAZVOJA SPORTA U CRNOJ GORI

UVOD

Na Fakultetu za sport i fizičko vaspitanje iz Nikšića, u saradnji sa Ministarstvom prosvjete i sporta, Vlade Crne Gore, organizovan je jednodnevni seminar za profesore fizičke kulture iz svih crnogorskih gradova. Seminar, na kome je učestvovalo 86 profesora, održan je 26. oktobra 2011. godine sa aktuelnim temama iz oblasti školskog sporta, praćenja i kontrole rasta i razvoja djece, školskog sporta, kao i novih metodologija u nastavi fizičkog vaspitanja. S obzirom da u našoj državi ima oko dvjesto osnovnih i srednjih škola, broj prisutnih učesnika seminara je bio veoma reprezentativan i predstavljao je uzorak crnogorskih profesora fizičkog vaspitanja u istraživanju stavova. U ovom istraživanju primijenjen je metod anketiranja a upitnik koji je korišten imao je tri grupe pitanja kojima su ispitivani stavovi u vezi: razvoja crnogorskog sporta, svog ličnog stručnog usavršavanja i zadovoljstva poslom. Ova anketa predstavlja dio istraživanja koje se sprovodi na Fakultetu za sport i fizičko vaspitanje s ciljem da se kroz praćenje i uvid u stavove zaposlenih profesora fizičke kulture dobiju smjernice za organizovanje sličnih seminara u narednom periodu i na taj način doprinese permanentnom usavršavanju profesora fizičke kulture.

U ovom radu se analiziraju rezultati istraživanja stavova profesora fizičke kulture osnovnih i srednjih škola sa teritorije Crne Gore, koji su prisustvovali pomenutom seminaru. Cilj rada bio je utvrditi kako nastavnici percipiraju sopstveni profesionalni status sa akcentom na lično usavršavanje i koliko su zadovoljni poslom koji obavljaju. Osim toga autori ovog rada su smatrali da je ovaj uzorak pedagoga fizičke kulture veoma kompetentan i sa stanovišta poznavanja prilika u crnogorskom sportu, pa je dio ove ankete posvećen i utvrđivanju stavova o stanju i razvoju sporta u Crnoj Gori.

MATERIJAL I METODE

Iako fizičko vaspitanje u našem školskom sistemu ima dugu tradiciju, savremene životne navike zahtijevaju adekvatne promjene u ciljevima, strukturi, sadržajima i oblicima realizacije nastave. Aktuelni fond časova i nastava oblikom i sadržajom ne može u potpunosti odgovoriti na ciljeve i zadatke koji se u savremenim uslovima života postavljaju pred ovaj predmet. Prije svega se tu misli na neadekvatan intenzitet, ali iznad svega i obim rada, odnosno nedovoljni nedeljni fond časova fizičkog vaspitanja. Fizička aktivnost djece zaokuplja sve više pažnje svjetske naučne

javnosti, s obzirom da je primjetan nesmanjeni trend opadanja njenog nivoa na svim uzrastima djece i adolescenata.

Škola je, svakako mjesto koje ima najveći potencijalni uticaj na nivo fizičke aktivnosti učenika, ali je očigledno potrebno napraviti neke značajne promjene kako bi se obezbijedio što optimalniji uticaj na organizam učenika. U tom nastojanju, analiza položaja i uloge nastavnika u postojećoj školskoj praksi, ali i analiza mogućnosti koje škola pruža nastavniku da se razvija, tj. ostvaruje svoje individualne potrebe i potencijale je od bitnog značaja za povećanje efekata nastave.

Stavovi profesora fizičkog vaspitanja vezani za sopstvenu profesiju su značajan pokazatelj profesionalnog djelovanja, ponašanja i odnosa prema radu, jer utiču na stepen zadovoljstva sobom u profesionalnoj ulozi i određuju nivo motivacije s kojom se realizuju profesionalne obaveze. Samim tim su direktno povezani s obilježjima samog posla, pa se reflektuju na vrstu i sadržaj aktivnosti koje se obavljaju svakodnevno u školi, odslikavaju odnos s kolegama i učenicima i ukazuju na okolnosti u kojima se obavlja profesionalna uloga.

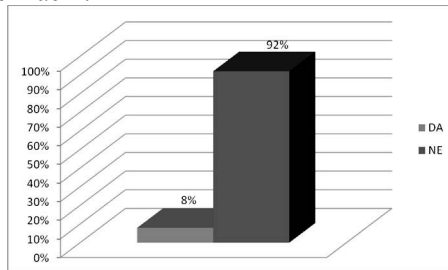
U ovom istraživanju su izdvojeni i predstavljeni stavovi u vezi stanja i razvoja crnogorskog sporta, stavovi vezani za individualni razvoj profesora fizičkog vaspitanja u školi, zadovoljstvo poslom kao i stavovi i vrijednosti vezani za sopstvenu profesiju. Na stavove vezane za sopstvenu profesiju značajno utiču: kultura i tradicija, primarne i sekundarne socijalne grupe ali i osobine ličnosti. Kad se govori o kulturi i tradiciji misli se, prije svega na društvenu i vaspitnoobrazovnu tradiciju ali i tradiciju i kulturu određene škole. Spominjući primarne i sekundarne socijalne grupe mislimo na kolektiv ili grupu kojima pojedinac profesionalno djeluje, npr. školski kolektiv i grupu profesora aktiva fizičkog vaspitanja. Na taj način, stavovi i vrijednosti prema sopstvenoj profesiji odražavaju status te profesije i profesionalne uloge u sistemu društvenih vrijednosti, sa specifičnim sklopom vrijednosti karakterističnim za određenu školu u kojoj je pojedinac profesionalno angažovan. Sistem vrijednosti i stavova profesora vezanih za sopstvenu profesiju povezani su i s pokazateljima razvoja nastavnika na ličnom planu. Ako škola kao institucija ne stimuliše razvoj znanja i sposobnosti, stepen motivacije s kojom se obavlja posao i stepen zadovoljstva sobom u ulozi nastavnika vremenom može opadati, pa kao rezultat takvog odnosa može rezultovati i negativan stav profesora prema samoj školskoj instituciji, svom mjestu u njoj pa i odabranoj profesiji. Podrazumijeva se da bi, svakako trebalo težiti stimulativnom ambijentu kroz koji se omogućava, podspješuje i stimuliše profesionalni razvoj i permanentno usavršavanje profesora fizičke kulture.

REZULTATI I DISKUSIJA

Procentualni i brojčani rezultati ankete su prikazani tabelarno i grafički, nako čega su izdvojeni i diskutovani stavovi u vezi stanja i razvoja crnogorskog sporta, stavovi vezani za lično usavršavanje profesora fizičkog vaspitanja i stavovi u vezi zadovoljstva poslom.

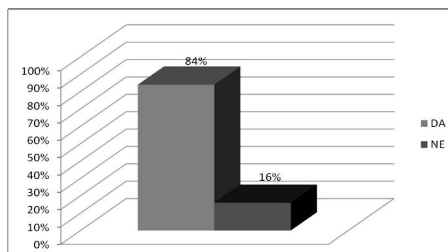
1. Na prvo pitanje „*Da li, po Vašem mišljenju sportisti u Crnoj Gori imaju adekvatne uslove za treniranje?*“, odgovoreno je na sljedeći način:

	DA	NE
brojčano	5	56
procentualno	8%	92%



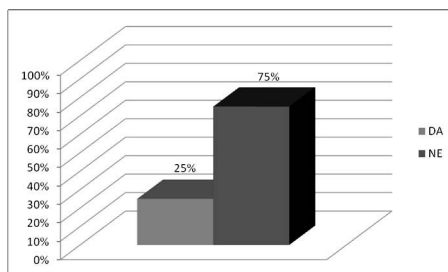
2. Na drugo pitanje: „*Da li mislite da je teško napredovati kao sportista u Crnoj Gori?*“, odgovoreno je na sljedeći način:

	DA	NE
brojčano	51	10
procentualno	84%	16%



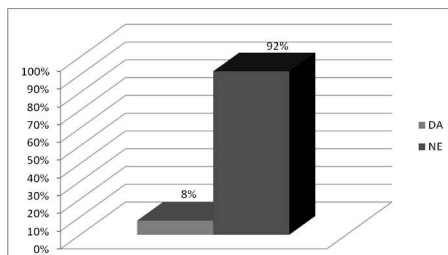
3. Na treće pitanje: „*Da li su sportisti u Crnoj Gori dovoljno cijenjeni?*“, odgovoreno je na sljedeći način:

	DA	NE
brojčano	15	46
procentualno	25%	75%



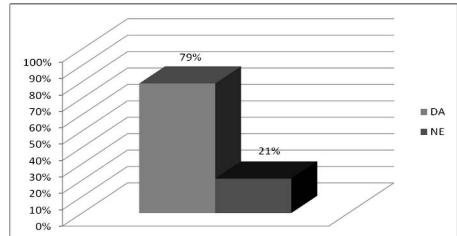
4. Na četvrto pitanje: „*Da li se ulaže dovoljno novčanih sredstava za razvoj sporta u Crnoj Gori?*“, odgovoreno je na sljedeći način:

	DA	NE
brojčano	5	56
procentualno	8%	92%



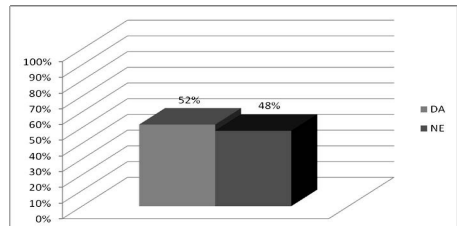
5. Na peto pitanje: „*Da li ste upoznati sa nekim slučajem u kojem neki naš sportista nije mogao napredovati (ili učestvovati na nekim takmičenjima) zbog nedostatka finansija?*“ odgovoreno je na sljedeći način:

	DA	NE
brojčano	48	13
procentualno	79%	21%



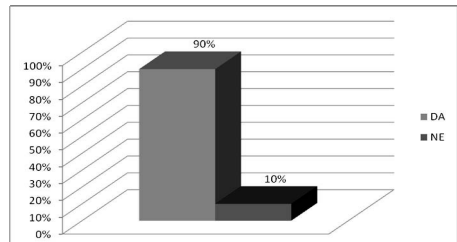
6. Na šesto pitanje: „*Da li ste za privatizaciju sportskih klubova?*“ odgovoreno je na sljedeći način:

	DA	NE
brojčano	32	29
procentualno	52%	48%



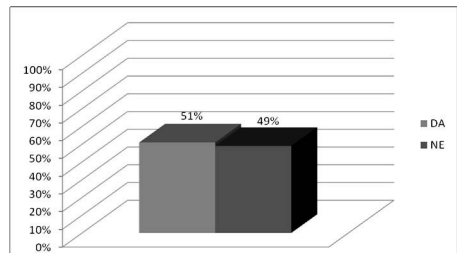
7. Na sedmo pitanje: „*Da li je Crnoj Gori potreban novi zakon o sportu?*“ odgovoreno je na sljedeći način:

	DA	NE
brojčano	55	6
procentualno	90%	10%



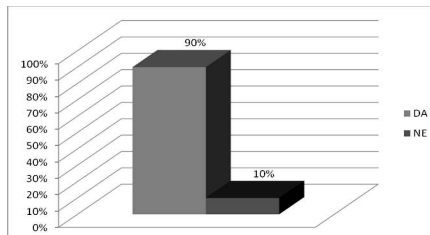
8. Na osmo pitanje: „*Da li biste besplatno organizovali sportske sekcije?*“ odgovoreno je na sljedeći način:

	DA	NE
brojčano	31	30
procentualno	51%	49%



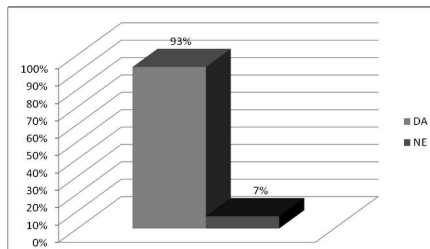
9. Na deveto pitanje: „*Da li gledate obrazovne emisije iz oblasti fizičke kulture?*“ odgovoreno je na sljedeći način:

	DA	NE
brojčano	55	6
procentualno	90%	10%



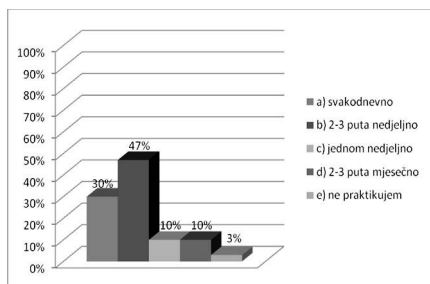
10. Na deseto pitanje: „*Smatrate li da u dovoljnoj mjeri poznajete stanje u crnogorskom sportu?*“ odgovoreno je na sljedeći način:

	DA	NE
brojčano	57	4
procentualno	93%	7%



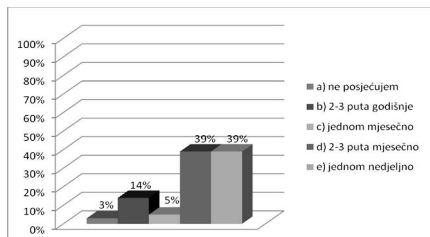
11. Na jedanaesto pitanje: „*U kojoj mjeri praktikujete sportsko-rekreativne aktivnosti?*“, odgovoreno je na sljedeći način:

	a) svakodneвно	b) 2-3 puta nedjeljno	c) jednom nedjeljno	d) 2-3 puta mjesečno	e) ne praktikujem
brojčano	18	29	6	6	2
procentualno	30%	47%	10%	10%	3%



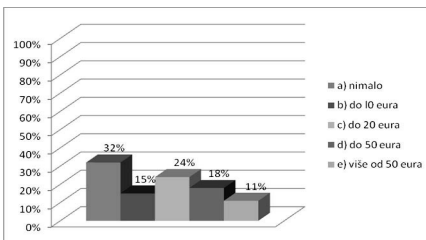
12. Na dvanaesto pitanje: „*Koliko često posjećujete sportska dešavanja?*“ odgovoreno je na sljedeći način:

	a) ne posjećujem	b) 2-3 puta godišnje	c) jednom mjesečno	d) 2-3 puta mjesečno	e) jednom nedjeljno
brojčano	2	8	3	24	24
procentualno	3%	14%	5%	39%	39%



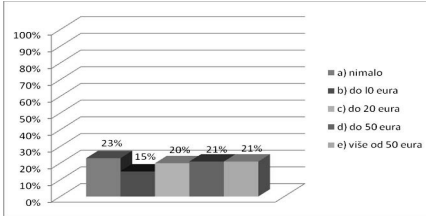
13. Na trinaesto pitanje: *“Koliko novca mjesečno izdvajate za sportske aktivnosti?”* odgovoreno je na sljedeći način:

	a) nimalo	b) do 10 eura	c) do 20 eura	d) do 50 eura	e) više od 50 eura
brojčano	19	9	15	11	7
procentualno	32%	15%	24%	18%	11%



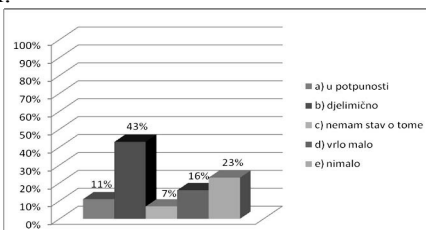
14. Na četrnaesto pitanje: *„Koliko novca mjesečno izdvajate za sportsku opremu?“* odgovoreno je na sljedeći način:

	a) nimalo	b) do 10 eura	c) do 20 eura	d) do 50 eura	e) više od 50 eura
brojčano	14	9	12	13	13
procentualno	23%	15%	20%	21%	21%



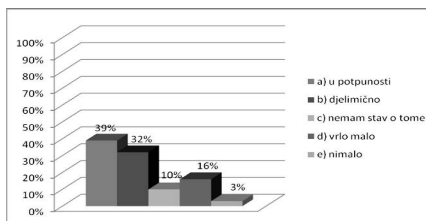
15. Na petnaesto pitanje: *„Smatrate li da Vam vaša škola pruža mogućnost za stručno napredovanje?“* odgovoreno je na sljedeći način:

	a) u potpunosti	b) djelimično	c) nemam stav o tome	d) vrlo malo	e) nimalo
brojčano	7	26	4	10	14
procentualno	11%	43%	7%	16%	23%



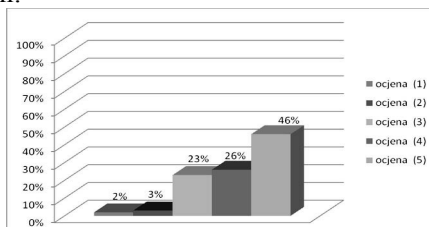
16. Na šesnaesto pitanje: *„Da li su, po Vašem mišljenju stručne sposobnosti, odgovornost i etičke vrijednosti dominantne za napredovanje u našoj struci?“* odgovoreno je na sljedeći način:

	a) u potpunosti	b) djelimično	c) nemam stav o tome	d) vrlo malo	e) nimalo
brojčano	24	19	6	10	2
procentualno	39%	32%	10%	16%	3%



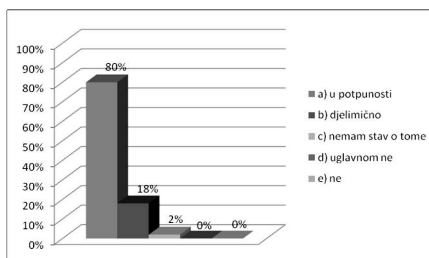
17. Na sedamnaesto pitanje: „Ocijenite Vaše generalno mišljenje o odnosima između kolega u aktivu profesora fizičkog vaspitanja, ocjenom od: 1 (nezadovoljavajući) do 5 (veoma korektni) odgovoreno je na sljedeći način:

	ocjena (1)	ocjena (2)	ocjena (3)	ocjena (4)	ocjena (5)
brojčano	1	2	14	16	28
procentualno	2%	3%	23%	26%	46%



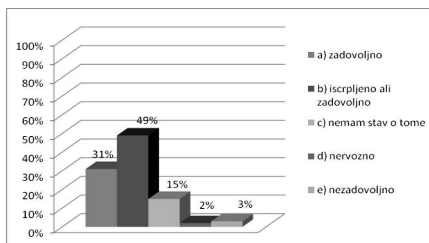
18. Na osamnaesto pitanje: „Da li se u svojoj školi osjećate dobro, sigurno i prihvaćeno?“ odgovoreno je na sljedeći način:

	a) u potpunosti	b) djelimično	c) nemam stav o tome	d) uglavnom ne	e) ne
brojčano	49	11	1	0	0
procentualno	80%	18%	2%	0%	0%



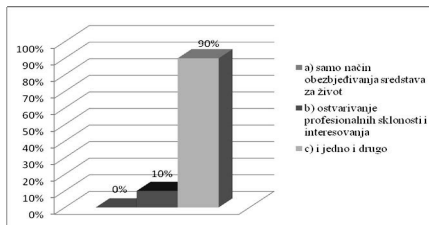
19. Na devetnaesto pitanje: „Po završetku časova, uglavnom se osjećam.“ odgovoreno je na sljedeći način:

	a) zadovoljno	b) iscrpljeno ali zadovoljno	c) nemam stav o tome	d) nervozno	e) nezadovoljno
brojčano	19	30	9	1	2
procentualno	31%	49%	15%	2%	3%



20. Na dvadeseto pitanje: „Da li posao koji obavljate za Vas predstavlja:“ odgovoreno je na sljedeći način:

	a) samo način obezbjeđivanja sredstava za život	b) ostvarivanje profesionalnih sklonosti i interesovanja	c) i jedno i drugo
brojčano	0	6	55
procentualno	0%	10%	90%



Stavovi u vezi razvoja sporta u Crnoj Gori

Uočljivo je da važeći propisi o sportu nijesu ponudili odgovarajuća rješenja što nameće potrebu za donošenjem novih propisa kojima bi se na zadovoljavajući način definisali sljedeći dijelovi savremenog sporta: sistem sporta, obavljanje sportske djela-

tnosti, obavljanje stručnih poslova u sportu, statusna pitanja sportista, pitanja finansiranja sportskih klubova i sl.

Danas je očigledno da međunarodna sportska konkurencija nameće ozbiljne zahtjeve koji podrazumijevaju efikasnija rješenja u odnosu na statusna pitanja i prava koje bi vrhunski sportisti trebali imati. U važećem zakonu još uvijek nijesu na zadovoljavajući način uređena pitanja koja se odnose na obavljanje sportskih djelatnosti i definisanja potrebnih uslova za njihovo obavljanje veliku prepreku razvoju sporta predstavlja pretežno negativno finansijsko poslovanje sportskih klubova. U skladu sa tim, potrebno je definisati program sporta kojim bi se kroz dugoročnu politiku razvoja sporta stvorili bolji uslovi, prije svega za postizanje vrhunskih rezultata na međunarodnim takmičenjima, jer preovladava mišljenje da raspoložemo potencijalom koji je potreban za ostvarenje tog cilja.

Treba napomenuti da postojeći zakon ne propisuje precizno ko može i pod kojim uslovima obavljati pojedine stručne poslove u sportu. Ne postoji jasno razgraničenje između pojedinih stručnih poslova u sportu i propisane potrebne osposobljenosti odnosno školske spreme za obavljanje pojedinih poslova, tako da u praksi često najsloženije poslove programiranja i kontrole sportskog treninga realizuju osobe koje nemaju odgovarajuće kvalifikacije. Takođe, evidentna je potreba za formiranjem informacionog sistema u sportu koji bi prikupljao i ažurirao informacije o aktivnostima osoba koje obavljaju sportske djelatnosti, utrošku sredstava namijenjenih za sportske svrhe, sistemu takmičenja, stručnim kadrovima u sportu, izgradnji i održavanju sportskih objekata i sl.

Stavovi u vezi ličnog usavršavanja

Usavršavanje profesora fizičkog vaspitanja u profesionalnom smislu predstavlja dugoročan proces tokom kojeg se kroz učenje, praktičan rad i istraživačku djelatnost razvijaju i unapređuju stručna znanja, vještine i sposobnosti. Profesionalni razvoj profesora fizičkog vaspitanja, odnosno njegovo lično usavršavanje omogućava kontinuirano sticanje, proširivanje i produbljivanje znanja, razvijanje vještina i sposobnosti koje su relevantne za uspješnost nastavnih i vannastavnih aktivnosti učenika, što je u skladu sa sopstvenim potrebama i potrebama škole u kojoj rade.

U tom smislu naglasicemo neke bitne aspekte profesionalnog razvoja i usavršavanja profesora fizičkog vaspitanja. Prije svega, unaprijeđenje znanja, vještina i sposobnosti profesora i njihov razvoj kroz rad i praktičnu primjenu u nastavi. Sasvim je razumljivo da su pretpostavka uspjeha obavljanja uloge nastavnika u školi potrebna znanja, sposobnosti i veštine za kreiranje i realizaciju nastavnog procesa i rada s učenicima. Profesionalne potrebe i interesovanja profesora su veoma bitne u procesu stručnog i ličnog usavršavanja, jer i od njih zavisi zadovoljstvo sobom i stepen motivacije s kojom se obavlja posao. Od velikog značaja su stavovi i vrijednosti profesora vezani za sopstvenu profesiju, pa je njima, u ovom istraživanju posvećena posebna pažnja. Osim toga, potrebno je posebno proširivati pedagoško-psiholoških znanja o specifičnostima razvoja dece, uzrasnim i razvojnim karakteristikama učenika, kao i sposobnostima i veštinama potrebnim za njihovo prepoznavanje i uvažavanje u nastavnom radu.

Profesorima fizičkog vaspitanja treba omogućiti sticanje znanja i vještina kojima se obezbjeđuje kvalitetna i uspješna saradnja sa kolegama i upravom škole, kao i kvali-

tetan odnos sa roditeljima i lokalnom zajednicom. Takođe, ovim putem se omogućava i priprema za prihvatanje sistemskih promjena, njihova uspješna primjena, aktivno učešće i inicijativnost. Procjena sopstvenog rada predstavlja permanentan dio nastavničkog posla i osnovni je pokretač stalnog unaprijeđenja nastave čime se postavljaju smjernice daljeg sopstvenog profesionalnog razvoja.

Iako je profesionalni razvoj primarni aspekt razvoja profesora fizičkog vaspitanja, specifičnost prosvetnog rada nameće i potrebu razmatranja aspekta razvoja na ličnom planu kroz ostvarivanje profesionalne uloge. Našu profesiju, kao i bilo koju profesiju sa humanističkom orijentacijom, karakterišu specifičnosti koje onemogućavaju povlačenja oštre granice između profesionalnog i ličnog, pa o profesoru fizičke kulture treba razmišljati kao o profesionalcu ali i kao o ličnosti koja obavlja određenu profesionalnu ulogu, u kontekstu određenja prirode i osnovne funkcije nastavničkog posla kao, i potrebnih preduslova potrebnih za efikasno obavljanje tog posla. Kvalitet rada u prosveti je tijesno povezan i sa ličnim razvojem nastavnika, odnosno načinom na koji se oni razvijaju i kao stručnjaci i kao pojedinci. U skladu sa tim, neophodno je pažnju posvetiti i razvoju poželjnih svojstava ličnosti, zatim analizi okolnosti u kojima se obavlja profesionalna uloga.

Stavovi u vezi zadovoljstva poslom

Poseban aspekt rada i života svih zaposlenih u prosvetnim ustanovama, a samim tim i profesora fizičkog vaspitanja u osnovnim i srednjim školama je zadovoljstvo poslom, jer je ono povezano sa sadržajem posla, fizičkim i socijalnim uslovima rada i svakako sa osobinama ličnosti zaposlenih. Ne treba zanemariti ni kvalitet međuljudskih odnosa, stil rukovođenja, odnos između rukovodstva i zaposlenih i sl., jer i od toga zavisi stepen motivacije s kojom se pristupa svakodnevnim aktivnostima, što je posredan pokazatelj zadovoljstva poslom. Samim tim, profesor će imati veće mogućnosti za razvoj ukoliko raste stepen motivacije s kojom se pristupa svakodnevnim aktivnostima. U savremenom menadžmentu ljudskih resursa dobro je poznato da uspješne organizacije u svijetu na zaposlene gledaju kao na primarni razvojni resurs čija motivacija i zadovoljstvo postaju osnov organizacije rada. U tom nastojanju, naglasak se stavlja na povećanje motivacije za rad, pri čemu se posebno insistira podizanju nivoa zadovoljstva poslom.

Zadovoljstvo poslom se često posmatra kao bitan pokazatelj motivacije za rad. Zadovoljstvo, odnosno nezadovoljstvo poslom je u izvesnoj mjeri i pokazatelj stimulativnosti posla i ukupne radne situacije. Postoje različite definicije zadovoljstva poslom, a sve se one uglavnom svode na afektivni odnos prema poslu uzimajući u obzir povoljne i nepovoljne aspekte posla. Većina ispitanika koja ocenjuje da je zadovoljna svojim poslom kao razloge navodi prije svega samostalnost u radu i ljubav prema poslu. Nezadovoljstvo poslom je često generisano nedovoljnom i neadekvatnom stimulativnošću posla koji rade i nedovoljnom sigurnošću koju pruža posao. Uslovi rada, posebno materijalni uslovi rada su često značajan izvor nezadovoljstva pa to ima i svoje motivacione efekte. Materijalni uslovi rada ne obezbjeđuju samo manje ili više prijatan ambijent, već su prvenstveno vezani za domete u realizaciji sadržaja u nastavi fizičkog vaspitanja. U aktuelnim tranzicionim uslovima, treba ukazati i na često prisutno nezadovoljstvo materijalnim i nematerijalnim podsticajima, što svakako dijelom determini-

še ostvarene rezultate. Većina profesora iskazuje relativno visok stepen zadovoljstva svojom profesijom i sopstvenom kompetentnošću za obavljanje nastavničkog posla. Što bolje procjenjuju svoje radne uslove, životni standard, ugled nastavničkog zanimanja i ličnu osposobljenost za nastavnički posao, u većoj mjeri doživljavaju veće zadovoljstvo u nastavničkom poslu. Organizacija školskog rada i života (posebno vremenska i prostorna organizacija kao i materijalno-tehnička opremljenost škole opremom i rekvizitima za rad) i upravljanje i rukovođenje školom mogu se javiti kao olakšice ili prepreke razmjene znanja i iskustva među samim profesorima u aktivu. Ostvarivanje individualnih potencijala i potreba u sferi profesionalnog života profesora fizičkog vaspitanja povezano je s ostvarivanjem individualnih potencijala i potreba i u drugim životnim sferama. Uzajamnost ovih odnosa može pozitivno uticati na rezultate u ispunjavanju profesionalne uloge, kao što uspjeh u profesionalnoj sferi može doprineti kvalitetnijem životu u porodici, uspješnijim prijateljskim vezama, odnosima i sl. Možemo reći da se razvoj pedagoga fizičke kulture ne odvija samo u institucionalnom kontekstu u kojem on ostvaruje profesionalnu ulogu, već se odvija cijelog života kroz ostvarenje na različitim životnim poljima.

ZAKLJUČAK

Rezultati dobijeni u ovom istraživanju mogu orijentaciono dati smjernice na osnovu kojih se može usmjeriti dalja aktivnost u smislu unaprijeđenja ličnog i profesionalnog statusa profesora fizičkog vaspitanja kao bitnog uslova poboljšanja kvaliteta nastave fizičkog vaspitanja. Preduslovi optimalnog razvoja profesora fizičkog vaspitanja u svakoj školi su da, pored ispunjavanja osnovnih obaveza i radnih zadataka zadovoljava i svoje specifične potrebe i interesovanja kao što su: proširivanje opšteg obrazovanja, postizanje zadovoljavajućeg stepena informisanosti, unaprijeđenje znanja iz predmetne oblasti ili nastavnog predmeta koji predaje i sticanje znanja iz srodnih nastavnih disciplina i sl. Polazeći od objašnjenja specifičnosti nastavničke profesije, razvoj profesora fizičkog vaspitanja u školi tj. ostvarivanje njegovih individualnih potreba i potencijala, razmatra se i kao pokazatelj uspješnog profesionalnog djelovanja i profesionalnog razvoja. Ako želimo pozitivno djelovati na motivaciju nastavnika, a time i na razvitak savremene nastave fizičkog vaspitanja, moramo stvoriti uslove za povećanje njihovog zadovoljstva poslom, odnosno poboljšati njihov životni standard, izgrađivati društveni ugled zanimanja, poboljšati materijalne uslove rada, i permanentno omogućavati stručno usavršavanje. Na nivou škole potrebno je obezbijediti preduslove da profesori kroz rad ispoljavaju svoju ličnost, ali i da se tokom rada u instituciji razvijaju kao ličnosti, što će im omogućiti bolje rezultate rada. Rezultati ovog ali i sličnih istraživanja ukazuju na činjenicu da usavršavanjem profesora fizičkog vaspitanja danas najčešće dominira rad u okviru stručnih aktiva i spontanih razmjena iskustava, što ne odgovara zamišljenoj koncepciji permanentnog usavršavanja, pa se može zaključiti da bi stručnom usavršavanju profesora osnovnih i srednjih škola trebalo posvetiti ozbiljniju pažnju. U skladu s tim, u Ministarstvu prosvjete i sporta su mišljenja da je ovaj seminar, održan na Fakultetu za sport i fizičko vaspitanje dao doprinos procesu permanentnog usavršavanja profesora fizičkog vaspitanja i njihovog upoznavanja sa savremenim naučnim saznanjima i dostignućima u oblasti fizičkog vaspitanja i sporta. U tom smislu, sa organizacijom

ovakvih seminara, posvećenih stručnom usavršavanju profesora fizičke kulture će se nastaviti i u narednom periodu, c ciljem da se nastava fizičkog vaspitanja u crnogorskim osnovnim i srednjim školama unaprijedi u svim relevantnim aspektima.

LITERATURA:

1. Bjelica, D. (2005): „Sistematizacija sportskih disciplina i sportski trening“. CSA, Podgorica.
2. Bjelica, D. (2006): „Sportski trening“. Filozofski fakultet, Nikšić.
3. Bjelica, D. (2007): „Teorijske osnove tjelesnog i zdravstvenog obrazovanja“. Filozofski fakultet, Nikšić.
4. Bjelica, D., Krivokapić, D.(2010): „Teorijske osnove fizičke kulture“ Fakultet za sport i fizičko vaspitanjeUniverziteta Crne Gore i CSA-Podgorica.
5. Bjelica, D., Petković, J.(2009): „Teorija fizičkog vaspitanja i osnove školskog sporta“ Fakultet za sport i fizičko vaspitanjeUniverziteta Crne Gore i CSA-Podgorica.
6. Bjelica, S. (2000): „Sociologija sporta“. Milrex, Novi Sad.
7. Bjelica, S., Bjelica, D.(2006): „Komunikacije u sportu“ Filozofski fakultet, Nikšić, CSA, Podgorica.
8. Bjelica, S., Milošević, Z. (2006): „Menadžment u obrazovanju“, Novi Sad.

ATTITUDES OF MONTENEGRIN PROFESSORS OF PHYSICAL EDUCATION IN THE FIELD OF PERSONAL SPECIALIZATION, WORK SATISFACTION AND SPORTS DEVELOPMENT IN MONTENEGRO

At the Faculty of Sports and Physical Education from Niksic, in cooperation with the Ministry of Education and Sports, the Government of Montenegro, a one-day seminar was organized for professors of physical education from all Montenegrin towns. The seminar, attended by 86 professors, was held on October 26, 2011 with actual topics in the field of sports, monitoring and control of growth and development of children, as well as new methodology in the field of physical education. Taking into account that there are about 200 primary and secondary schools in Montenegro, the number of the seminar attendees was very representative and it represented by accident chosen sample in research of professors of physical education.

Method of the questionnaire was implemented in this research and the used questionnaire consisted of three group of questions for testing attitudes about: development of Montenegrin sports, personal expert specialization and work satisfaction. This questionnaire represents a part of the research done at the Faculty of Sports and Physical Education whose aim is to get directions for organization of similar seminars in the next time period through monitoring and insight into attitudes of professors of physical education and that way to give a contribution to permanent specialization of professors of physical education.

Key words: attitudes, specialization, work satisfaction, sports development.